





— Роз'їзд членів Думи. Де-хто з членів Думи, бажаючи переїхати на місці чутки про настрій серед селян, про який газети подають так багато відомостей, рішили поїхати самі до своїх виборців і переговорити з ними. Перед від'їздом всі вони побували в Думі, захопили з собою багато примірників виставленої про думські засідання, щоб роздавати потім селянам. (Н. Ж.).

— Командировка чиновників внутрішніх справ. Міністерство внутрішніх справ взялося за погроми, принаймні з вигляду. Так, воно послало двох чиновників у Кишинів і Одесу вияснити, оскільки правдиві чутки про те, що там готуються єврейські погроми. Одного з чиновників на який час виставили в Одесі коло тамошнього градоначальства, щоб краще простежити все, а другого доручено поїхати по всіх південних губерніях і ознайомитися з настроєм людності. Йому приказано прислати відомості безпосередньо в саме міністерство. (П. В.).

— В Петербурзі. 15 іюня відбулася в Петербурзі нарада. Як і звичайно, розмовляли про зміну кабінету. На нараді вже рішуче постановили кабінет змінити, але як не могли змовитися, ким же замінити горемікинське міністерство. виявилось тільки, що всі проти міністерства з поміж конституційних демократів. Намічені більше консервативні кандидати, але нарада не знає, як вони віднесуться до цього, чи згодяться, чи ні. Більше всього придворні бояться, що нові кандидати не згодяться на розпуск Думи на канікули. Од цієї думки не тільки ще не обмовилися, а навики—все більше рішучо держаться за неї й хотять провести її в життя.

Поміж кандидатами в міністри нарада намітила Д. Ф. Самаріна, страшного реакціонера. Самаріна хотять зробити міністром хліборобства. Він останніми часами виробляє проект реформи земельної, який подасть швидко на розгляд кабінетові міністрів. Про цей проект в Петербурзі знають й відносяться до його з співчуттям.

— Справоздання Куропаткіна про війну. Генерал Куропаткін закінчив тепер велику працю, в якій викладається правдива й точна історія наших невдач на Далекому Сході. Близькі до Куропаткіна люде кажуть, що всі його головні розпорядження були не самотійними, що він в самі рішучі хвилини діставав з Петербургу прикази, котрі йшли як раз на перекір виробленому ним планові. (Н. Ж.).

3 українського життя.

— Чи можна заспокоїтися? Посол Державної Думи од Полтавщини Г. Б. Іолос прислав телеграму, в якій сповіщає, що міністр внутрішніх справ запевнив його, що він ужив і ще вживе всіх заходів, які тільки в людській силі, щоб не допустити погромів. Так саме говорив послові і новий полтавський губернатор князь, якого тільки оце настановлено.

Такі звістки йдуть з Петербургу, а тим часом на місці робиться щось таке, що зовсім не заспокоює людей, а навпаки. От, нап.р., Д. С. Д. пише в „Полтавщину“ такого листа: „13 чи 14 іюня мені довелося бачити, як учено козаків стріляти з кулеметів. Я зацікавився і підступив ближче. Тоді хорунжий Явдохимов сказав мені: „Ви як єврей, то вам не можна тут стояти“. Я одійшов і сів трошки оддалік на ослоні і звідти мені було все видно й чуно. І я чув, як кулеметник командував: „По юрбі жидів—пі!“

Як скінчилося вчтття, то я сказав кулеметникові: „Так ось як ви навчаєте козаків!“ А він мені спокійно одмовив: „А мені яке діло? Мені хорунжий так звелів, так я й команду“.

Чи можуть же люде заспокоїтися, чуючи й бачучи таке?

В тому ж номері „Полтавщини“ читаємо, що в Кобеляках люде страшно турбуються, бо наїхало туди з 20 якихсь хуліганів, що блукають по городу і лякають людей.

— По селах неспокойно. В м. Кішинець, кобеляцького повіту, в маєтку Поточького козаки вже „заспокоювали“ селян. Арештовано чотирьох. (Полт.).

В звенигородському повіті, на межі з Херсонщиною, багаті селяне хотіли вимагати від поміщиків більшої плати. А бідніші люде пішли на жнива на тих умовах, які визначили поміщани. З приводу цього в селах дужа неспокойно. (Нар. П.).

— Страйкують і рещтанти. В маєткової Скляфасовського в с. Яківцях (недалеко від Полтави) робітники зреклись робити на полі, як що їм не дадуть замість 80 коп. по півтора карбованці. Економія на це не згодилася і попрахала, щоб пущено до неї на роботу уголовних рещтантів з полтавської тюрми та з рещтанських рот. Та й рещтанти не схотіли йти на роботу, бо з 35 коп., які платили б кожному з них економія, їм давано б тільки по 12 коп. за день. Але тюр-

ремне начальство нахвалалося їх карати за несилу, то вже вони згодилися йти до Скляфасовського на роботу. Їх зустріли страйкарі-робітники і рещтанти сказали їм, що виійшли на роботу не своєю волею, а що їх примушено. Того ж дня кілька рещтантів утекло з поля.

Страйкарі-робітники сказали рещтантам, що проженуть їх з економії. А рещтанти одказали, що не підуть проти робітників, бо добре розуміють, що всіх їх—і робітників, і рещтантів однаково експлуатують.

17-го іюня на полях у Скляфасовського не видно було ні одного рещтанта. Хліб стоїть некошений. (Полт.).

— Про землю. В „головном управленні“ землеустроївства і земледіля“ кінчають виробляти проект нового закону про землю. Будуть заводити на місцях комісії за-для впорядкування земельної справи. На Поділлі такі комісії в першу чергу думаютъ завести в повітах: балтському, винницькому, гайсинському, кам'янець-подільському, прокурівському і ямпольському. (Под. Кр.).

— Про подію в с. Коржеві. Посол Державної Думи С. Р. Френкель, що тепер в Умані, одержав 18 іюня телеграму від посла С. Г. Шольца про те, що запитання про події в Коржеві, де стражники били людей, буде подано в Думу 25 іюня.

А 19 іюня в Коржеві виїхав справник і 70 козаків. (Нар. П.).

— Не платють податків. В деяких селах уманської волости селяне, а особливо запасні салдати, що були на війні з японцями, не хотять платити податків. (Нар. П.).

— Конфіскація. В Кобеляках конфіскала поліція № 73 „Полтавщина“. Та так конфіскувала, що аж із рук виривала, як то було, нап.р., в одній крамниці, що кварталній видирали газету з рук у священика і казав, що сором батюшці такі газети читати. (Полт.).

— В Житомирі йшов собі по зв військової лікарню газетарь з газетами і продав якусь газету салдатові. Це не сподобалося охвицерові і він загав „притягнї“ до його газетаря. У газетаря він забрав усі газети, які здалися йому непевними, між иншим усі українські і єврейські газети і всі старичні журнали, а газетаря звелів віддати городовому. Городового поблизу не було, то одведено газетаря аж у жандарське управління. Там хоч і рішили, що він нічого лихого не зробив, та все ж записали собі його прізвище й адресу та й пустили.

Газетарь хоч і позбувся газет, та вже радий, що хоч на волю пустили. (Вол.).

— З'їзд земельних власників відбувся в Житомирі 30 іюня. Говорили про те, як упорядкувати земельну справу, відповідно до місцевих умов.

— Про подію в с. Пісках. Говорять, що прокурор житомирського округного суду К. К. Кунахович тягне до суду поліцейського пристава Кульбицького, що „втихомирював“ селян у Пісках. (Вол.).

Приговор, посланий у Державну Думу.

„В Державну Думу. Ми, нижчепідписані жителі містечка Носівки нижнього повіту у Чернігівщині, прочитаючи в газетах законопроект Державної Думи і відповідь на його міністра Горемікина, рішили подати звістку Думі про потреби наші, на які міністри наші не звернули ніякої уваги. На що ж тоді ми послали своїх послів у Думу? На те мабуть, щоб вони там побалакали та ні з чим і вернулися. Ні, воно так не повинно бути. Ми вимагаємо, щоб міністри перше поїхали по селах, та подивились, як живуть селяне, а вже тоді щоб давали одвіт на законопроект наших послів.“

Ми не раз показуємо на свої потреби. Недостача землі—це перша наша потреба. Треба зараз же наризати малоземельним землі до стількох десятин, скільки буде показано нашими виборними людьми на місці. Прибавка землі—це перше і найголовніше, чого мусять вимагати Дума. Земля також мусять бути громадською, а не приватною власністю.

Наші міністри хочуть нам дати землі десь аж у Киргизії та в Сибіру. Ні, нехай краще вони на ту землю переселять панів, а нам дадуть панську землю. От тоді ми й побачимо, чи добре там буде жити панам. Як добре, так і ми колись до їх перейдем. Ми вже до того дожились, що землю наймаємо не десятинами, а квадратними сажнями. Так, наприклад, під картоплю платимо по 3 коп. за сажень, це значить за десятину 72 карбованці. Де ж нам можна при таких умовах жить? Ну, хочеш не хочеш, а посилаеть своїх дітей та й сам іде в економію, де за 16—18 годін роботи получаеш 25—30 коп. за день. Найбільша плата за день на своїх харчах, 50 копійок. От і живи, як

хочеш. Землі нема, а наймати дорого: під жито платиться 20—25 карбованців за десятину. А як нема грошей, так і наймаеш землю з полонина. Да це тільки звється, що „полонина“, а справді так з тієї землі получаеш одну четверту часть урожаю, то й обходиться десятину не 25 карбованців, а сорок. Ще в нас буває заробіток в економії з 10—12 снопа, да за цілий тиждень заробиш собі тільки одну копу, а панові за те вранчій зробиш 11. І не рад би йти на панщину, та йти хочеться. У багатьох же мужиків робиш за сьомий або за восьмий сніп, зате ще потім доводиться йому днів три—чотири робити найтяжчу роботу.

Ми розуміємо також, що причиною нашої нужди єсть і наше безрівне становище. Через те ми вимагаємо:

1) Щоб нас зрівняли правами з иншими станами; ми хочемо, щоб не було ні панів, ні дворян; нехай кожен чоловік сам собі заслужить звання, а не те що його дід і батько був дворянин, дак і він дворянин.

2) Щоб заведено всі свободи, які Цар обіцяв у маніфесті 17 октябрия. Та тільки не так заводять свободи, як міністр Вітте заводив, наробиши погромів. Хіба нам погромів треба? Нам землі і волі треба. Потім ми вимагаємо, щоб випущено всіх людей, що гниють по тюрмах за те, що добували народній права і волю.

3) Щоб безвлатно вчено нашою рідною українською мовою. Нехай і наші діти будуть ученими і правителями в державі, а не самі тільки діти багатих людей.

4) Потім ми вимагаємо, щоб не прислано нам таких газет, як „Кієвлянин“, де пишеться, що селянам живеться добре і що по все їх бунтують жида та студенти. Ні, як би нам жилося гарно, то нас би ніхто не збунтував. Чого се так, що панів ніхто не бунтує, а тільки мужиків? Як цього міністри не знають, дак ми їм скажемо: лани не голодні, обути і вдягнені, а мужик не обутий, не одягнений і часто й голодний.

Ми надіємося, що Дума зробить так, щоб нам стало краще, а ми їй у всемо піддержимо.

Гірше, того як нам тепер, уже не буде“.

(Підписалося зо три тисячі малоземельних козаків та селян).

Як носівці склали цього приговора, то земський начальник, довідавшись про його, почав казати, щоб доручено йому передати приговор у Державну Думу. Але носівці заявили, що йому не вірять і посилають чотирьох своїх виборних одвести приговор. Тоді поліція почала пильнувати на всіх вокзалах поблизу, щоб не допустити виборних узяти білети і їхати до Петербургу. Отже, не вважаючи на це, один з виборних якось уночі проскокив, узнявши білета до якоїсь станції. І вже од'їхавши кілька станцій, узняв білет до Петербургу. Оповідання про це в Петербурзі, виборний прохав не друкувати його прізвища, щоб земський не згноїв його в холодній. (Від влас. кор.).

У Києві.

— Бюрократичні відносини до праці в земстві. Уже з неділю, як агрономічний відділ київського земства надрукував програму для статистичних досадів про сібву трав, полеводство та інші речі сільського хазяйства, але київська губернска земська управа і до сей пори не розсилала цих програм кореспондентам учелям.

— Курси для учителів церковних школ. Київська єпархіяльна іншална рада просить київське земство прислати на педагогічні курси учителів церковних школ свого представника при Софійській духовній бурсі. Курси почнуть з 3 іюля і будуть до 3 августа. На содержание курсів назначено київським земством, єпархіяльною школьною радою по 3000 карбованців.

— Відомости про в'язнів. Останніми днями з Лук'янівської тюрми почали випускати на волю арештованих, але йще в тюрмі содержится 100 в'язнів: в одиночних камерах 45 чоловіків, в загальних—35 і 20 жінок.

— Вислана по етапу. Сьогодні випущено з Лук'янівської тюрми міщ. Зуся Факторовича, що був арештований 9 декабря минулого року і обвинувачувався в противурядовій пропаганді серед селян.

Факторович прислається з Києва по етапу до м. Макарова київського повіту. З дні тому вислано по етапу до Житомира бувшого чиновника Витського губернского правления Костянтина Шубина, що був арештований за погрому агітацію.

З наказу київського губернатора вислається до самарської губернії на 5 років лейтенант австрійського війська Артур Тамбор, що був арештований за дезертирство.

— Заходи черної сотні. Останній салдат Моїсеєнко останнім часом роз-

давав народові черносотенні відозви. Дворяни і швейцар з того дому, де живе той Моїсеєнко, відібрали одного розу в нього 80 шук тих відозв. Коли його сивтали, де він їх бере, він сказав, що се дала йому жінка секретаря „Кієвлянина“ Ващенкова-Захарченкова.

— Цінавий протокол. Сими днями в друкарню першої артілі, де на замовлення партії народньої свободи друкується відповідь Думи на тронну промову, явилась поліція й почала допитуватись, хто замовив друкувати ту відповідь і за чім дозволом се робиться. Довідавшись, що всі формальности виконані, поліція, списавши про се протокол, пішла собі геть.

— Звичайна історія. Міністерство доріг признало 13.500 карб. на додаткове жалування служачим, яких послали на залізницю Далекого Сходу за аверхурочну роботу. Начальство почало вже склаати списки цих служачих, але робить се потай від них; служачі бояться, що й на сей раз гроші попадуть не низчим, а вищим.

Телеграми.

(Від власних кореспондентів).

ПЕТЕРБУРГ, 21 іюня. Переговори про кабінет затягуються. І амарілья згрожують тільки на міністерство Мішане; кадети на се не пристаютъ.

Звістки газет, що прем'єром має бути назначений Ермолов, неправдиві.

В аграрній комісії обговорювалось урядове оповіщення про аграрному питанню. Величезною більшістю голосів признали виступ уряду неконституційним. Рішили знати в Думі з приводу цього питання. Трудовики називають це оповіщення міністерською провокацією.

В з'єднаному засіданні бюджетної і продовольственной комісії постановлено асигнувати на поміч голодним грошей. На засіданні були Кокковцев і Столпін. Вони домагалися, щоб комісія одпустила на цю справу 100 миллионов карбованців. Але у казні їх зараз нема, треба позичити. Комісія не згодилася на позичку і постановила одпустити на сіянку 15 миллионов карб., які можна дістати без позички.

С. П. Т. А. Державна Дума.

ПЕТЕРБУРГ, 20 іюня. (Дума). Засідання почалося в 40 хвилини на трето. Головою засідання вибрано князя Долгорукова. Читають заяви про біжучі справи і про видачу посутешної плати послам, що їздили кудись із Петербургу. Останню справу постановлено передати комісії.

Далі Дума починає слухати справоздання відділі про вибори. Четвертий відділ сповіщає про скасування виборів в тамбовській губернії. Шершеневич (справоздаєць 4-го відділу) читає докладне справоздання про незаконні вчинки начальства при виборах у тамбовській губернії. Тамбовський посол Вочаров боронить себе й своїх товаришів. Він просить Думу затвердити вибори. Те саме кажуть і тамбовські послы Способний і Попов; Попов звертає увагу на незаймаість особи посла й каже Думі: „Ви сами знаєте, що нам буде“. Кілько ораторів, між ними і Волконський, теж кажуть, що вибори треба затвердити. Ушаков, що перший промовляє від Сибіру, вітає Думу від імени сибіряків і, як він думає, з меншим правом від імени політичних силських, що так привно й шире вітали його дорогою. Вільшістю 286 голосів проти 62-х вибори від тамбовської губернії скасовано.

Постановлено повідомити уряд про вчинки генерал-губернатора і князя Чеколаєва.

Коли знову почалися дебати над питанням про волю зборів, почав говорити Гармашвілі. В своїй промові він боронив соціал-демократичні партії й гудив буржуазію. Центр і праву під кас його промови бере нетерпляча. Після промови соціаліста Джорланія, що запропонував від імени соціал-демократичного відділу проект закону про волю зборів, який складається з трьох пунктів, довго промовляв Винавер.

Він каже, що, на його гадку, після вчорашньої грози, повітря стало чистим. Час зрозуміти, хто приятель, а хто ворог. Невже ми такі тупі політики, що не розуміємо, що значить заховувати засади волі, поширювати площу зборів і звужувати площу барикада. Професор Ковалевський своєю промовою надає дебатам вигляд наукових дебатів. Професор вказує на Англію, де немае жадного закону про волю зборів; його там немає тільки через те, що там загалом немає писаного закону, є тільки звичайове право, якого усі дуже строго держаться і яке дає людам усі громадянські вільности. Ковалевський пригадував де-які речі

з творів Дайсі, проте всього не сказав. Винавер, наводячи теж слово Дайсі, доводить, що в Англії воля зборів обмежена дужче, ніж то має зробити проект. Наше звичайне право висловлюється двома словами: „тади й не пушай“. Тільки навряд хто схоже керуватись сим звичайним правом. Оратори лівої партії, що уложили сей проект так, щоб забезпечити дійсну волю зборів. Не страшний гомін зборів. Пожарний дзвін (в який дзвонять на гвалт під час пожежи) тривожить і будить нас вночі та не дасть нам заснути на ліжку.

Коккошкін теж перечить Ковалевському, кажучи, що він хвальливо змалював звичайове англійське право, рословив про волю зборів, а нічого не сказав про обмеження тої волі. Після пояснень Шершеневича, Дума постановила передати проекту закону комісії одинадцяти, яку мають вибрати на загальних зборах Думи. Далі прийнято нагальні запитання з приводу кари на смерть і запитання про погром, якого чекають у Багумі і про посилку „карательного отряда“ в околиці Батуму.

Засідання скінчилося в 9 годін вечора. В четверг читатиметься справоздання про білостоцький погром.

ПЕТЕРБУРГ, 20 червня. (Кінець проекту наказа Ради Державної). Рада робить постанову, чи бажано скасувати, чи змінити, чи видати новий закон. Рада може визначити речінець на вироблення того чи иншого законопроекту; речінець менший за три місяці Рада може визначити не иначе, як по згоді з тим міністром, якого тиється закон. Коли на протязі сьомох день міністр не подасть Раді своєї згоди виготовити законопроект у той строк, який визначить Рада, або ж коли він не подасть у цей строк законопроект, Рада тоді доручає виробить проект обібраній комісії. Ті заяви про скасування, відміну або видання нового закону, які Рада Державна не прийняла, не можуть бути знову подані на протязі цілої сесії Ради. Роз'яснення по прийнятій Радою зазнам про незаконні вчинки міністрів або тих особ, що під їх орудою служать, а також пояснення причин про неможливість дати такі роз'яснення можна подавати Раді на письмі або словесно. Справи, що має роздівлятися Рада Державна, розсуджуються членам не пізній, як за три дні до засідання. Розгляд діл у Раді складається: перше—з обговорювання загальних основ проекту; друге—з обговорювання кожної статі; третє—з розглядання усіх статей проекту, щоб вони погодилися з постановами Ради, й четврте—з обговорювання питання, чи приймати чи відкидати проект у всій його сукупності. Скарбові сміти міністерств, а також проект державного обрахунку та постанови Думи Державної негайно йдуть до скарбової комісії Ради і обговорюються в Раді не иначе, як з постановами комісії. Кожне питання, що рішає Рада, голосується; відповідь мусять бути коротка: „так“ або „ні“. Питання, що має голосуватись, може бути поділено з заяви 10 членів на кілька окремих частин, коли на те пристане Рада; голосувати можуть тільки присутні на засіданні члени; подавати голос одному з другого не можна; голосування відбувається так: читають список присутніх членів і кожен, коли буде названо його ім'я, дає відповідь, не встаючи з місця. Про кожне засідання складається стенографічне справоздання й протокол. Справоздання, окрітих, що їх не можна друкувати по газетах, розсуджуються членам Ради у протоколах пишеться тільки, про що говорено на засіданні, з вказівкою, хто саме говорив за, а хто проти; коли протокола складено до закриття засідання, він вважається затвердженим.

Державна Рада має зносити з Думою Державною, окрітих випадків, що назначено у законі, через председателя, а з урядовими уставами—через державного секретаря. Підписали: председатель Иван Голубев, члени-докладчачі: С. Манухин та В. Тимирязев; члени: Гончаров, Харитонов, барон Корф, Сабуров, Коровин-Милевський, Платонов, Верховський, Половцев та Шамшин.

ПЕТЕРБУРГ, 20 іюня. Міністерство народньої просвіти хоче подати Думі проект, щоб заведено 15 нових жіночих учительських семінарій. Вчтяться в них мають по 4 роки. Коли розбіралось діло ради робітничих депутатів, председатель заявив, що прокурор прохає прилучити до діла листи, забрали при арештуванні редактора „Кур'єра“ Цердубаума, адресовані де-кому з депутатів. Оборонці зажадали, щоб зроблено перерви, щоб обміркувати сю справу.

Коли розсправа почалася знову, адвокат Грнебенгер від імени всіх своїх товаришів заявив, що в сьому процесі нарушено закон про прилучність суду, бо білетів для входу в суд дано тільки 40, а місць для публіки в залі більше, як сто. Оборонці заважають, що прокурату-

ра, признавши неякку близько сотні свідків законною, тим самим порушила „устність процесу“ (себ-то що діло вже не може розбиратись на словах, а прийдеться читати писані показання свідків); згоджуючись на те, щоб до діла прилучено забрали листи, жадає, щоб свідками закликало ще Цедербаума, Горданського, гр. Вітте, Манухина, Рейдигера, Вирилева, Трепова і Дедюліна. Однак, не вважаючи на всі отсі важні процесуальні порушення, оборонці не прохають відкласти справи, бо усі чисто хочуть, щоб діло кінчалось.

Обвинувачені Злидцев, Бронштейн і Троцький просять від імені усіх обвинувачених записати в протокол, що вони згоджуются брати участь в судовій розправі (себ-то відповідати на питання суду то що) тільки тому, що вважають це потрібним для позитивних цілей; вважають потрібним як найкраще вяснити діяльність і значіння радя робітничих депутатів. Палата після довгих парад заявила у 8 годин вечора, що, вважаючи на те, що доводи оборонців дуже важні, відкладає діло на дальній час.

Оборонці прохали, щоб обвинувачених не держано до нового розбору діла в тюрмі, а випущено під заставу грошей на поруки, але палата на те не згодилася.

Міністерство внутрішніх справ, незалежно від загального закону про паспорти, виробляє закон про видачу паспортів емігрантам (переселенцям до чужих держав).

ПЕТЕРБУРГ, 21 іюня. Головнокомандуючий петербурзьким округом великий князь Миколай Миколаевич наказом по полку висловив догану командирам: скардовського корпусу, першої піхотної дивізії і першої бригади за розрухи в Преображенському полку. Назначено слідство, яке має виявити, на скільки винуватий кожен з салдатів 1-го батальйону, і окреме слідство, на скільки винуватий командир полка і усі офіцери 1-го батальйону.

18 і 19 іюня комітет справ друку позиває по 129 статі редактора газети „Обрв’я“, Азнаурова і „Темы Жизни“, Клейнборга.

ПЕТЕРБУРГ, 20 іюня. Царським наказом в одеському повіті, херсонської губернії заведено військовий стан.

Сьогодні суд почав розбирати діло Ради робітничих депутатів; коло суду постановлено побільшену поліцейську й жандармську варту; у суд пройти дуже трудно. Свідків по сьому ділу викликано 450 душ, з них коло ста душ на суд не прийшло; більшість свідків, викликаних прокуратурою—робітники, що по кількі місяців висиділи в тюрмі; перевірятимуть свідків аж до вечора. Обвинувачених 52 душі, оборонців—28. Можлива річ, що діло відкладуть на якийсь час, через те що не всі свідки явилися; коли ж ті-діла й не відкладуть, то воно тягнеться не менш місяця.

КАТЕРИНОСЛАВ, 20 іюня. Слав’янськосербська управа заявила адміністрації, що земські збори не хочуть вибирати від себе виборних до землеустроїтельної комісії, бо на їх галку, способом рішати земельну справу повинні вказати не админістративні комісії, а Державна Дума і Державна Рада, котрі повинні видати про се окремий закон.

ВАРШАВА, 20 іюня. Военний суд присудив скарати на смерть селянина Почеровського, якого признав винуватим в убійстві стражника.

В гміні Чисте, варшавського повіту, тяжко ранено земського стражника Зембальского. Злочинці втекли.

На Павловській вулиці тяжко ранено околдовшого Реске.

ТУЛА, 20 іюня. В новосільському повіті на хуторі Святодухівського монастиря селяне спалили хліва, комори і таке інше, до того ще й кинули з соломом.

АТКАРСЬК, 20 іюня. Селене аткарської, лонухівської, шереметьєвської, лісогогорської і ландьяновської волости гядять по поміщицьких ланак і прогоняють робітників, які понаймалися за дешеву проти встановленої плати. Бояться, що селяне розб’ють економію Юрьєвча в лонухівській волості. Губернаторові послано прошення, щоб прислав салдатів.

ПЕТЕРБУРГ, 20 іюня. Газетна звістка, що будім до войне міністерство послало в Білосток уповажених, щоб довідатись, що робили салдати під час погрому, хвальшова.

Міністерство внутрішніх справ виробляє для подачі Думі проєкт зміни земського губернського страхування в тому зміслі, щоб страховка видавалася і за шкоду, яка станеться через розрухи.

Член саратовського окружного суду Сендлер обвинувачує поліцію в „попустительстві“, а кодишнього віде-губернатора Кноля в бездіяльності.

В „Новом Времени“ надруковано, що російський посол в Пекині передав китайському урядові отсі пропозиції: 1) Россія згоджуется повернути Китаєві золоті приски Хеленьянча з тою умовою, що Китай добува-

тиме з них золото вкупі з Россією. 2) Россія згоджуется вивести військo з північної Манчжурії, поаливши тільки трохи салдатів, скільки треба, щоб охороняти залізницю. 3) Россія згоджуется передати Китаєві кинринську і хелем-кінську телеграфну лінію. 4) Китай вкупі з Россією експлуатуватиме ліса в Кирині, Хеленьянці і в долині ріки Ялу. 5) Китай признає Россії привилей будувати залізницю і розробляти шахти в південній Манчжурії й Монголії.

Ми довідались, що ся звістка цілком хвальшова. САРАТОВ, 20 іюня. Палата оправдала селянина Козлова, якого обвинувачувано в тому, що заміряв убити колишнього саратовського губернатора, теперішнього міністра внутрішніх справ Століпінна.

В Сергачі і Щиграх земські збори відмовилися вибирати заступників до землеустроїтельних комісій.

ПЕТЕРБУРГ, 21 іюня. Випущено політичних: в Миньську 11, в Суджі—15 і в Нижньому-Новгороді—7.

ВІЛЬНО, 20 іюня. Міністр внутрішніх справ телеграфував віленському губернаторові, щоб прислав у Петербург білостоцького пристава Шереметьєва, що живе тепер у Вільні. Частина преси вважає Шереметьєва впорядником білостоцького погрому.

ЛІБАВА, 20 іюня. Вчора в крістості по присуду рижського военного суду скараєно на смерть Германа Марковського.

БІРЮЦ, 20 іюня. Розбити економію графа Шереметьєва луде хотувалися заведальці. Частина добра спалено, контору зруйновано, гроші забрано; управляючого і стражників побито. Прибули салдати, козакі, губернатор і прокурор. Все втихомирало.

ДАНКОВ, 20 іюня. На з’їзді поміщиків постановлено прохати губернатора викликати салдатів для охорони, з селянами ніяких умов не робити і плати не побільшувати.

БОГОРОДИЦЬК, 20 іюня. Селяне села Суходіл зняли в економії Комякової з роботи робітників; поліція арештувала 5 душ.

МОСКВА, 20 іюня. Застрайкували робітники електричного товариства „Вестингауз“, на заводі „Добров і Набгольц“ на патронному заводі в Марійній роші, на кількох фабриках в салновськом округі, 600 робітників на мануфактурі Цінделя і 700 робітників на егоровській мануфактурі Худових в рязанській губернії.

На торфяних болотах Реддаєва і на ременній фабриці Реддаєва страйк скінчився.

Священникові Григорію Петрову заборонено жити в Москві.

ВІЛОСТОК, 20 іюня. Судовий слідователь Пульц скінчив слідство про білостоцький погром.

ЯРОСЛАВЛЬ, 20 іюня. По північній залізничі поїзди почнуть ходити знову з 25 іюня; думають пускати по 2 поїзди на добу.

ПЕТЕРБУРГ, 20 іюня. (Офіційно). В „Правительственном Вєстник“ надруковано таку урядову заяву: „1-го іюня в городі Білостокі сталася сумна розруха, наслідком яких була смерть 82-х душ, між ними 7-и хрещених і 75-и євреїв; крім того поранено 78 душ, з них хрещених 18 і євреїв—60, і розбито 169 єврейських квартир і крамниць; шкоди від того стало карбованців тисяч на 200. Щоб швидче мати докладні відомости про причини погрому, міністр внутрішніх справ послав у Білосток члена Державної Ради штагемайстера Царського двору Фриша. По даних, зібраних Фришем, і інших, які має в себе уряд, поді 1-го іюня і причини їх м’яляються в таким виді.—Останніми часами город Білосток зробився найгладовнішим осередком революційного руху в Західному Краї. Серед тутешнього люду, коло 70 проц. якого—євреї, скалася численна революційна організація, меж ними й анархистичні, котрі не члється з інтересами мирних людей, настирно намагуются осганути свою мету і для сього узброюються і нападають на поліцію й салдатів, що охороняють лад. Члени організації мають навіть особливе урвання і живуть здебільшого на одній вулиці (Суражській), куди не пускають ні поліції, ні салдатів. Злочинна діяльність особливо подужчала з 1905 року, що виявилось убійствами і замахами на убійство, починаючи з замаху на убійство поліцейстера Метленка. Так 21-го февраля вбито повітового стражника Сальчина, 8 іюня ранено поліцейстера Пельонкіна, 22 іюня—помішника поліцейстера Губського, пристава Жуковича, 24 августа пристава Самсонова, вбито городових: Мозгера, Мовешка і Ворондовича, ранено околдовських Савицького і Костяцького і 8 городових. Загинувши в сентябрі, коли в Білостокі заведено військовий стан, темер знову почався з новою силою після 1-го марта, коли той стан скасовано. Тепер, мало того, що стріляють у салдер, мало того, що стріляють у солдатські патрулі й розвідки, знову почалась вбивати поліцейських і жандарнів. 4-го марта ранено пристава Рай-

ського і вбито помішника пристава Кульчицького, 18 марта вбито жандармського унтер-офіцера Рабанського і вахмистра Сиролєвича, 29-го замірялися вбити городского Давидова; в май місяці ранено городових Зєнєвича і Олексійчука і вбито городового Шеймана, ранено троє городових і вбито одного козака, 25 мая на Суражській вулиці застрєлено (вистрілом з топки) поліцейстера Деркачова, 29 мая вбито городового Арсенєва. За той самий час 6 раз нападали на фабрикантів і банкірську контору і кидали бомби. Усього з 1-го марта по 1 іюня назначено слідство по 45-и терористичних справах; винуватих здебільшого не знайдено. Очеvidні, боячись помсти терористів, не хотіли свідчити проти них. Насильства і замахі на убійство налякали людей у Білостокі. 28 мая вбито Деркачова, якого мирні жители й хрещени, так і євреї дуже поважали; се викликало страшенну злість проти нарушителей ладу. В городі пішла чутка, що терористи хочуть знищити в городі усіх „должностных осіб“. Разом із тим пішла поголоска, що готується єврейський погром, бо всі думали, що усі ті вбивства й замахі діло євреїв. Тим часом, коли гривога аростає, поліція гіршала, бо краді з поліцейських були вбиті або скалічені, або кинути службу, опасуючись за своє життя, а на їх місце приходилося наймати нових, часто воєсім не здатних до діла, котрі до того часто змінялися. З 1-го іюня минуло року у Білостокі перебувало 7 поліцейстерів і 5 помішників поліцейстера. Так само м’янялися пристава й їх помішники. На гулящі місяці приходилося назначати на час поліцейських з ріжких місць губерній, бо постугати на ті місяці ніхто не хотів. Се все пригнітило поліцію і зробило її байдужою; вона не зважувалася навіть потякати в де-які місця, надто на Суражську вулицю, де перебували революційні організації. Прийшлося зняти всі поліцейські пости, бо стовпш тут поліцейських раз-у-раз замірялися вбити. Так витворилися умови, при яких від найменшої причини могли початись розрухи. 1-го іюня новий аухвалій замах ворогів громадського ладу викликав обурєння усіх християн. В сей дець у Білостокі звичайно буває православний хрестийні ход на спомин прилучення уніатів до православних і католицький—на свято Вождога Тіла. Не вважаючи на всі заходи оборонити хрестні ходи, в люде, що йшли за ними, кинуто в двоєч трьох місяцях бомби. Разом із тим революціонери стали стріляти в люде. Сколками бомби ранено сторожа городского училища Станіслава Мильюського і 3-х жінок, з них двоє жінок городових: Ганіу Демидкову і Олександрю Мильювську і Марію Комисарюкову. Що Мильюський і Мильювська ранені сколками бомби, про те свідчать вони самі і акт судово-медичного огляду, підписаний докторамі Ждановим, Грановським, Розенталем і ординатором єврейської болілиці Епштейном. Зухвалі, богозневажливі злочини викликали прибуття війська, яке стало стріляти в ті дома, з яких думали—стріляно в хрестийні ход. Майже одночасно з стійкою силою хрещени почали розбивати євреїв, не розбираючи ні правих, ні винуватих. Подекуди громади стрівали збройний опір і се ще їх більше розлютали. Вважаючи всіякі запевнювання, поки не скінчилося слідство, передчасними уряд може поки що вважати вияснене, що розбивали окремі гуртки громади—городяни і селяни, і здебільшого там, де не було салдатів. К 6-и години вечора погром спинено й на найголовніших дорогах у город поставлено салдатів, щоб не пускали у город селяни, що кинулися були туди, скоро прочули про погром. Слхнувши к вечеру погром, другого дня почався знову і захопився розбивати крамницю і несподівано напали на євреїв на вокзалі, де було обмаль війська, бо усе воно було в середині города. Золовини того дня революціонери почали стріляти в салдатів і перестали аж 4-го іюня. Революціонери стріляли в участки, штаби 6-ої піхотної і 4-ої кавалерійської дивізії і державний банк; при тому ранено 3 салдатів. Салдати й собі стріляли в дома, при чому, розуміється, могли підстрєляти не тільки революціонерів, але й мирних людей. На підставі даних, здобутих слідством, буде зроблено, що треба, щоб тутешнє начальство знову могло почати нормальну діяльність. Усіх винуватих у погромі, і тих хто підбавяв їх на те й помагав їм, судові інституції позиватимуть, скористувавшись, певно, усією властю, данною їм законом; уряд, з свого боку допоможе тому, щоб ніхто винийний у білостоцькому погромі не зостався непокараним. Протестуючи з великим обурєнням проти поголоски, що погром в Білостокі готується при участі тамошнього начальства і війська, уряд вважає своїм обов’язком заявити, що він переконаний, що причиною сумних подій діяльність крайових революційних організацій, які своїми вчинка-

ми розлугували мирних людей і розстрєлили поліцію, яка й не могла через те запобігти розрухам, а ні спинити їх.

### Дописи.

**Конотопський повіт.** В Конотопському повіті почалися аграрні розрухи. В маєтку д. Рачинського, у селі Рубанці, робітники страйкують (бастують), домагаючися, щоб побільшено було їм заробітну платню. Управитель хотів наняти робітників з других сіл, та рубаньці не допустили їх до роботи, і ті мусіли повернутися додому. Ледве же бійки не було. Дякуючи цьому д-єві Рачинському, в Конотопському повіті було заведено військовий стан. Після другого страйку по селах у повіті не було ніякого руху; але предводитель, нечаче божевільний, мало не кожного дня посилав у Чернівці губернаторові телеграми, щоб постановили по селах козаків, бо, писав він: „селяне хочуть руйнувати панські маєтки“. А цього й на думці не було в селян, бо повіт наш спокійніський. Козаків було прислано, і селяне чимало завняли од них собі анха.

Ще селяне мало не вчинили аграрних розривів у селі Кропивному, в маєтності д. Кулябки, що був колись предводителем. Вони мають на нього око за те, що д. Кулябка років зо два назад продав свій хутір по дуже дорогій ціні, користуючися з того, що селянам до зарізу треба було землі. Зараз він здає свою землю арендаторові по дуже добрій ціні, а сей щодобришу ціну дупить із селянами, але не найняти—ніяким робом не можна, бо тоді вони будуть без хліба через страшенне малоземелля. Знову у повіт послано козаків.

**М. Борозянна, кийський пов.** На нашому вокзалі хтось дуже старанно роздає селянам чорносотенні відозви, в яких провадиться ганьба на Думу. В цих відозвах говориться, що в Думі сидять „крамольники“, що вони „мятко стелять, а твердо буде сплять“ та таке інше. Але ці відозви роблять те саме, що й „декларация“ міністрів. Де-хто з селян казав, що тих чорносотенців треба потягти до суду, бо вони ображають Думу. Один селянин розказував, що начальник станції дуже на його гримав за те, що він дав прочитати таку відозву євреєві. „Жидові не треба давати читати такі відозви“, казав начальник. Чи не начальник не розповсюджує такі відозви? є чутка, що такі самі відозви роздають і по сусідніх селах.

Недавно через Борозянку проводили „аграрних злочинців“ з села Пєсківки. Ім було не більше, як 10—12 років. Чим вони могли провинитися—не відомо.

**Лубні.** Гурток виборців звернувся до полтавського губернатора з проханям, щоб він не ствержував бущих виборів гласних у городську думу, а назначив другі вибори. Своє проханя мотивують вони тим, що вибори були неправильні.

Поки що нова дума складається із гласних правпорядчиків, і аж страшно робитись за городське хазяйство, коли подумаєш, що може вибори цих людей будуть ствержені.

— За останні дні в Лубнях помітно незвичайну метушню по улицах усіаких хулганів; п’яні—вони чіпляються до прохожих.

### Відповіді редакції.

Селянам с. Калинівки. Редакція згожуется з вами, що вчинок той людини, про яку ви пишете, дуже поганим, але не для всіх, хто читає нашу газету, цікавий. Подавайте звістки про таке, що цікаве для всьа.

### Залізничні Поїзди.

Назва залізничної лінії	№ поїздів	Одходять з Києва	Прибуває до Києва
<b>Київсько-Харківська залізниця.</b>			
Кур’єр I, II, III кл. Одеса, Варшава	1	9 г. 00 в.	29 г. 45 х.р.
Кур’єр I, II, III кл. Брест, Варшава	9	6 г. 55 х.в.	10 г. 11 д.в.
Почтов. I, II, III кл. Одеса, Брест, Вілосток, Граєво	3	9 г. 15 х.р.	4 г. 9 в.в.
Почтов. I, II, III кл. Сарни, Ковель, Варшава	3	11 г. 25 х.р.	4 г. 25 х.в.
Пассає. I, II, III кл. Одеса, Умань	13	12 г. 05 х.н.	14 г. 56 х.р.
Пассає. I, II, III кл. Бердичів, Радзівилів	5	12 г. 25 х.в.	12 г. 02 х.р.
Пассає. I, II, III кл. Одеса, Володочиське	7	9 г. 35 х.в.	8 г. 15 х.р.
Мішан. I, II, III кл. Одеса, Брест	15	8 г. рап.	16 г. 35 х.в.
Пассає. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Миколаїв, Катеринослав	19	10 г. 50 х.р.	20 г. 59 х.д.
Почтов. I, II, III кл. Фастів, Знаменка, Миколаїв, Єлизавет.	17	11 г. 20 х.в.	18 г. 15 х.р.
Мішан. I, II, III кл. до Білої Церкви	27	5 г. д.	28 г. 37 х.р.
Пассає. I, II, III кл. Сарни, Ковель, Варшава, Вілно, Петербург	5	11 г. 50 х.н.	27 г. 29 х.р.
Мішан. IV кл. Київ Одеса, Брест, Знаменка	31	10 г. 03 х.в.	32 г. 10 х.д.
<b>Московсько-Київ-Вороніж залізниця.</b>			
Штук. I, II, III кл. Москва	2	11 г. 15 х.р.	16 г. 02 х.в.
Почтов. I, II, III кл. Москва, Курськ	4	11 г. веч.	3 г. 30 х.р.
Пассає. I, II, III кл. Курськ, Москва, Воронеж	6	12 г. 45 х.л.	5 г. 4 год. д.в.
Пассає. I, II, III кл. Курськ, Воронеж, Харків, Петербург	8	8 г. в. еч.	7 г. 10 г. 35 х.р.
<b>Київ-Полтавська залізниця.</b>			
Почтов. I, II, III кл. Кременчук, Полтава, Харьков	4	12 г. 15 х.н.	3 г. 7 г. 10 х.
Штук. I, II, III кл. Полтава, Харьков, Лозова, Ростов, Севастопіль	2	6 г. 17 х.в.	18 г. 47 х.р.
Тов.-пассаєир. II, III клас. Полтава, Харьков	6	8 г. 30 х.р.	5 г. 8 г. в. 4 х.

Редактор Федір Матушевський.

Видаєць Володимир Леонтович.

### Оповідки.

### Послѣдняя новость—часы „полифонъ“.

Вы доставите много удовольствия себе, семейству и гостямъ если приобретете самоиграюще музыкальные столовые часы „Полифонъ“, играющие красивые вальсы, польки (для танцевъ), марши или народн. пѣсни, „Персидскій маршъ“, „Преображенскій маршъ“, „Вальсъ Ожиданія“, „Невозвратное время“, „За Дунай“, „Боже Царя Храни“, „Камаринскоу“, „Трепакъ“, „Вольф рѣчки“ и т. д. громко, долговзвучнымъ и пріятнымъ тономъ. Кроме того, эти часы показываютъ очень вѣрное время. Ручательство за вѣрность хода часовъ и за непортность музыку на 8 лѣтъ. Цѣна съ изящнымъ фантастическимъ бронзовымъ циферблатомъ, вѣстомъ 12 р. только на короткое время 6 р. 25 к. и 7 р. Заказы высылаются безъ задатка по получении заказа наложеннымъ платежомъ. Адресовать: Торговый домъ Ю. ЯКОВЛЕВЪ, Варшава, Перюжная 10. чт. 11—30 141

### Хто не має постійної льодовні, нехай купує ЛЬОДОВНЮ хатню в крамниці А. А. Івахова

Вел. Васильківська, ч. 23, у Київі.

В крамниці великий вибір американських морожениць, м’ясорубок, нафтових та спіртових кухонь, самоварів, нікельованого, емальового та фаянсового кухонного начиння і инш. хаз. річей.

### ВИРОВИ ВЛАСНОЇ ФАБРИКИ

Ванни, умивальниці, обливальниці, англійські плити, ліжка: англійських і відєнських зразків та ДАЧНИК з ДРОТАНОЮ СІТКОМ.

н. ч. в. 24-25 125

### АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО ЗАВОД ОГНЕУПЕРТИХ ВИРОВІВ

### А. М. Ковалевський

пропонує до теперішнього сезону:

Плитни пірагранитні, тарокотові для вистилання підлоги, пішоходів, плитни щоб облицьовувати передні стіни будівель, ЦЕГЛУ огнеуперту кращої доброти, ЦЕГЛУ для облицьовання, ЧЕРЕПИЦЮ марсельську, огнеуперту глину і цемент.

Склад і виключне представництво має

### М. К. Нагодчикський і М-во

в Київі, Хрещатик, ч. 7. Телеф. 1525. чт. 9-10 160